

stræbes virkeliggjorte, opnaaede gennem denne Fond, bør tage det Spørgsmaal op, om det ikke var betimeligt, at Stats-Laanefonden fik sine Rammer udvidet ved Tilførsel af nye Aktiver.

Det vil maaske i den Anledning være at tage under Overvejelse, om ikke hele Statens Udlaansvirksomhed bør blive Genstand for en Omregulering, saaledes at de ensartede eller dog nogenlunde ensartede Laanetransaktioner bliver samlet under en særskilt Fond. Den overordentlige store Del af Stats-Laanefonden, som er udlaant til Fremme af Landbrugets Interesser, og som drejer sig om 42 Mill. Kr. af Fondens 58 Millioner, kunde vist mere naturligt gaa ind under Jordfonden. Det lille Jordbrugs Interesser har ved de aarlige Bevillingskonti paa Landbrugsministeriets Budget en saa fyldestgørende Elasticitet, at der ingen Ulykke vilde være i, om baade Udstykningen af den ældre Type og Husmandsbruget efter 4. Oktober-Loven kom i Hus fælles med alle andre Udlaan til Fremme af Landbruget. Jeg ved ikke, om der er bogholderimæssige Argumenter, der taler mod en saadan Ordning, men der kan dog vist ikke være Tvivl om, at den finansielle Overskuelighed vilde vinde betydelig derved.

Men selv om det ikke er muligt at finde Vej ved Henvisningen til Statsboligfonden og til Stats-Laanefonden, saa ved jeg, at man fra mange Sider vil kvie sig ved at anvende Statens Jordfond saaledes, som jeg her har foreslaaet. Man vil henvise til, at Jordfonden bestaar af Midler, som er taget fra Landbrugsjorden, og som derfor ogsaa igen bør anvendes til Landbrugsjord. Af Landbrugsjord er de tagne, og til Landbrugsjord skal de atter blive! Dette er imidlertid, forekommer det mig, mere en bibelsk og metafysisk end egentlig praktisk Betragtning, for ikke at sige, at det er en ren Begravelsesbetragtning, og jeg haaber ikke, at det er Begravelsesbetragtninger, som ærede Medlemmer vil anvende paa de Forslag, jeg her har fremsat.

Dernæst vil man indvende, at selv om man ikke kan paastaa, at de Kredse, der nyder godt af Jordfondens Kapitaler i Henhold til Husmandsloven af 4. Oktober, har en Ret til, at Jordfonden anvendes saa ensidigt, som den anvendes i Øjeblikket, saa

har de dog en berettiget Forventning om, at dette vil ske. Jeg vil dertil sige, at nogen juridisk Ret for nogen Kreds eller for nogen Klasse eller for bestemte Individuer til, at Jordfondens Midler udelukkende anvendes til Husmandsbrug, er der ikke Tale om. (Afbrydelse af *Pinholt*). Det var Lensafløsningsens Forudsætning? (Afbrydelse af *Pinholt*). Det var 4. Oktober-Lovens Forudsætning? (*Pinholt*: Landbokommissionens Forudsætning!). Ja, det er meget muligt, at det har været Landbokommissionens Forudsætning, og det er ogsaa meget muligt, at det har været Lovgivningsmagtens Forudsætning, da den vedtog 4. Oktober-Loven. Men der er blot ikke ved Loven skabt nogen juridisk Ret for Klasser eller Dele af Befolkningen til, at Fonden anvendes saaledes.

Der kan ikke paavises bestemte Kredse, som har Ret til at faa Laan af denne Fond. Det er ubestemte Kredse, som kan faa disse Laan; det er jo ikke blot Landarbejderstanden, det er ogsaa de mindre bemidlede i Byerne. Hvis de vil opgave deres Arbejde i Byerne og tage Risikoen ved at søge at skabe sig en selvstændig Bedrift som Husmænd, saa har de ogsaa Lov til det, der er i Virkeligheden Adgang for hele den ubemidlede Befolkning efter denne Lov. Men det er jo givet, at den kun i meget ringe Grad vil blive benyttet af den mindre bemidlede Bybefolkning, for til at overtage et Husmandsbrug som en selvstændig Bedrift, hvoraf man skal leve, kræves der landbrugsmæssig Indsigt; har man ikke den, saa løber man en stor Risiko, og det er jo overhovedet en stor Risiko at forlade sin Beskæftigelse i Byerne og fuldstændig opgive den Levevej, man der er slaaet ind paa, for at tage ud paa Landet og prøve, om man kan klare sig som Statshusmand. Naar der ikke er nogen juridisk Ret for nogen Kreds eller Klasse af Befolkningen til, at Loven anvendes paa den ensidige Maade, det nu sker, saa har Lovgivningsmagten det selvfølgelig i sin Magt, hvis den mener, at det er socialt opportunt, at disponere over Fonden, saaledes som den mener det mest frugtbringende og hensigtsmæssigt.

Man kunde dernæst sige, at med denne Fond tilstræbes det at give de mindre bemidlede Klasser egen Bedrift, eget Erhverv. Vi er jo i Øjeblikket langt fra den første Husmandslov af 1899, som var en Lov om